

แผนอพยพในกรณีเกิดเหตุการณ์ไม่สงบและภัยพิบัติ ในรัฐสุลต่านโอมาน

ข้อมูลทั่วไป

1. การเมือง

รัฐสุลต่านโอมานปกครองโดยระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ โดยมีสุลต่าน Qaboos bin Said เป็นประมุขและทรงครองราชย์มากกว่า 42 ปี (ขึ้นครองราชย์ต่อจากสมเด็จพระราชบิดา เมื่อปี ค.ศ.1970 หลังจากยึดอำนาจจากพระราชบิดาโดยไม่เสียเลือดเนื้อ) สุลต่าน Qaboos ทรงพัฒนาประเทศเป็นแบบตะวันตกมากขึ้น โดยเปิดประเทศรับอารยธรรมต่าง ๆ ทรงแก้ไขกฎหมายให้เป็นสากล ตลอดจนออกพระราชกฤษฎีกาให้ประชาชนมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาที่ปรึกษา (Consultation Council – Majlis A'Shura) ทั้งนี้โอมานดำเนินนโยบายสายกลางไม่ผูกพันฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งโดยเฉพาะ และให้ความใกล้ชิดกับกลุ่มประเทศ GCC อย่างไรก็ดีตาม ยังมีปัจจัยบางประการซึ่งอาจส่งผลให้เกิดภัยคุกคามและใช้ความรุนแรงในรัฐสุลต่านโอมานได้ เช่น การที่สุลต่าน Qaboos ทรงไม่มีรัชทายาท และมิได้ทรงแต่งตั้งมกุฎราชกุมาร เพื่อสืบทอดราชบัลลังก์ ดังนั้น จึงเกิดความวิตกกังวลในหมู่ชาวโอมานบางกลุ่มและชาวต่างชาติว่า หากทรงสิ้นพระชนม์ (ซึ่งปัจจุบันมีพระชนมายุ 72 พรรษา พระองค์ประสูติเมื่อปี ค.ศ. 1940) อาจเกิดความไม่สงบขึ้นในรัฐสุลต่านโอมานได้ นอกจากนี้ ยังมีกลุ่มสะสมอาวุธนิยมความรุนแรงที่ต้องการเปลี่ยนแปลงการปกครองประเทศและเปลี่ยนนโยบายให้มีความไม่มั่นคงเสี่ยงออกไปจากนโยบายยึดแนวทางสายกลางที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน อนึ่ง สภาวะความตึงเครียดในอิหร่าน หากเกิดความขัดแย้งรุนแรงขึ้นก็อาจขยายตัวมายังโอมาน ซึ่งเป็นประเทศเพื่อนบ้านและมีฐานทัพของสหรัฐฯ ตั้งอยู่ในรูปของการก่อการร้าย การลอบโจมตีผลประโยชน์ของสหรัฐฯ ในโอมานในย่านซุมซัน อาทิจูรกีจ้านค้า และสภาวะการไม่มีความรุนแรงในภูมิภาคตะวันออกกลาง เหตุการณ์ไม่สงบในอิรัก ปาเลสไตน์ หรือแม้แต่ในจอร์แดนซึ่งถือว่าเป็นสวรรค์สำหรับตะวันออกกลาง และอีกหลายประเทศก็มีปัญหาด้านความไม่สงบเกิดขึ้นเป็นประจำ เช่น เลบานอน อียิปต์ ซีเรีย เยเมน เป็นต้น

2. สภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศ

ภูมิประเทศทางเหนือและทางใต้เป็นที่ราบสูงและเทือกเขา ตอนกลางเป็นที่ราบทะเลทราย ภูมิอากาศมีลักษณะแห้งแล้งแบบทะเลทราย แถบชายฝั่งอากาศร้อนชื้น ตอนล่างมีลมมรสุมภาคตะวันตกเฉียงใต้พัดแรงในฤดูร้อน (พ.ค.-ก.ย.) อาจประสบภัยพิบัติจากพายุทะเลทราย พายุไซโคลน น้ำท่วมฉับพลันจากการเกิดฝนตกหนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตามเส้นทางน้ำ หรือ wadi บริเวณที่อาจเกิดภัยพิบัติ คือ เมือง Sur เมือง Nizwa กรุงมัสกัต ส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่และเมืองอยู่เลียบชายฝั่ง Sea of Oman

ดังนั้น หากเกิดความไม่สงบขึ้นในรัฐสุลต่านโอมาน หรือเกิดภัยพิบัติ สถานเอกอัครราชทูตฯ จึงเห็นควรเสนอให้มีการเตรียมแผนอพยพเจ้าหน้าที่และคนไทยที่พำนักอาศัยอยู่ในรัฐสุลต่านโอมาน ซึ่งปัจจุบันมีประมาณ 500 คน (พำนักระบายในหลายเมืองได้แก่ กรุงมัสกัต, Sohar, Salalah, Ibri, Khasab) ไปสู่จุดพำนักที่คาดว่าจะปลอดภัยในเบื้องต้นก่อน และหากเหตุการณ์รุนแรงจนไม่อาจควบคุมสถานการณ์ หรือเกิดภัยพิบัติฉับพลัน ก็อาจให้ความช่วยเหลือและอพยพคนไทยกลับประเทศไทยในที่สุด

การประเมิน

1. สถานการณ์ทางการเมือง

จากการประชุมประหวังรัฐบาลของประชาชนในประเทศต่างๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลางและแอฟริกา อาทิ ซิอีปด์ บาร์เรน ซีเรีย อาจส่งผลกระทบต่อโอมานเช่นกัน บางครั้งมีอาจจะมีการชุมนุมประหวังในโอมาน แต่คาดว่ารัฐบาลยังคงสามารถควบคุมสถานการณ์ได้ และการชุมนุมประหวังในโอมานยังคงไปเป็นอย่างสงบ และประชาชนส่วนใหญ่ยังคงแสดงความจงรักภักดีต่อสุลต่านกาบูล

ในขณะเดียวกัน ความตึงเครียดจากปัญหานิวเคลียร์ในอิหร่าน และความไม่สงบที่เกิดขึ้นในประเทศต่างๆ ในตะวันออกกลาง อาทิ ซีเรีย บาร์เรน ซิอีปด์ อาจทำให้ความขัดแย้งขยายตัวออกมาถึงประเทศอื่นๆ ในภูมิภาค

2. การเกิดภัยพิบัติ

จากลักษณะทางภูมิประเทศและภูมิอากาศ ทำให้โอมานอาจประสบภัยพิบัติจากพายุทะเลทราย พายุไซโคลน น้ำท่วมฉับพลันจากการเกิดฝนตกหนัก บริเวณที่อาจเกิดภัยพิบัติ คือ เมือง Sur เมือง Nizwa กรุงมัสกัต ส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่และเมืองอยู่เลียบชายฝั่ง Sea of Oman

คนไทยในรัฐสุลต่านโอมาน

ปัจจุบันคนไทยในรัฐสุลต่านโอมานมีประมาณ 500 คน โดยอาศัยอยู่ตามเมืองใหญ่ ดังนี้

กรุงมัสกัต ประมาณ 500 กว่าคน ประกอบด้วย

- ข้าราชการ สอท. ลูกจ้างท้องถิ่น เจ้าหน้าที่บริษัทการบินไทย จำกัด และพนักงานบริษัท ปตท.สผ.

และครอบครัว รวมประมาณ 45 คน

- ครอบครัวคนไทยที่แต่งงานกับชาวต่างชาติ ประมาณ 50 คน
- พนักงานต้อนรับบนเครื่องบินของบริษัท Oman Air ประมาณ 139 คน
- นักศึกษาไทยของ Institute of Sharia Sciences จำนวน 10 คน
- นักธุรกิจ พ่อครัวโรงแรม/ภัตตาคาร พนักงานบริษัท พนักงานสปา/นวดแผนโบราณ และ

พนักงานร้านค้าย่อย แรงงานอื่น ๆ ประมาณ 200 คน

เมือง Sohar ประมาณ 30 กว่าคน เป็นแรงงานและคนไทยอื่นๆ (อาทิ แรงงานสปา แม่บ้าน ที่มีสามีต่างชาติ/โอมาน)

เมือง Salalah ประมาณ 18 คน เป็นแรงงานสปา แม่บ้านที่มีสามีต่างชาติ/โอมาน

เมือง Khasab ประมาณ 17 คน เป็นแรงงาน

ศูนย์ปฏิบัติการเตรียมการอพยพ

ในกรณีที่ต้องเตรียมการอพยพ ที่ทำการสถานเอกอัครราชทูตฯ จะจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการ โดยข้าราชการสถานเอกอัครราชทูตฯ ตลอดจนเจ้าหน้าที่บริษัทการบินไทย และเจ้าหน้าที่บริษัท ปตท. สม. ใน กรุงเทพมหานคร จะสับเปลี่ยนกันปฏิบัติหน้าที่ประจำที่ศูนย์ตลอดเวลา โดยมีเอกอัครราชทูตฯ หรือผู้ได้รับมอบหมาย เป็นผู้ควบคุมการปฏิบัติการ

หมายเลขโทรศัพท์และโทรสารที่จำเป็นต้องติดต่อและประสานงาน

- สถานเอกอัครราชทูตฯ	โทรศัพท์ (968) 24602684 - 5 โทรสาร (968) 24605714
- ทำเนียบเอกอัครราชทูตฯ	โทรศัพท์ (968) 24694314 โทรสาร (968) 24694312 โทรศัพท์มือถือ (968) 993-44625
- บ้านพักอัครราชทูตที่ปรึกษา	โทรศัพท์ (968) 94029460
- เจ้าหน้าที่สถานเอกอัครราชทูตฯ	- น.ส.กมลรัตน์ สอนแก้ว โทรศัพท์มือถือ (968) 98232902 นางทิพวรรณ คำศรี โทรศัพท์มือถือ (968) 97656840 นายมนัสวีร์ ตัญญาไพบูลย์ โทรศัพท์มือถือ (968) 97031988
- ลูกจ้างท้องถิ่น	น.ส.ปณิดา โสเน้า (968) 97223130
- บริษัทการบินไทย จำกัด	โทรศัพท์ (968) 24510524, 24519874, 24705934 โทรสาร (968) 24791376
- บริษัท ปตท.สม.	โทรศัพท์ (968) 24494632 โทรสาร (968) 24493276

แผนปฏิบัติการ

สถานเอกอัครราชทูตฯ เตรียมขั้นตอนแผนการอพยพเพื่อรองรับสถานการณ์ในระดับความรุนแรง ดังนี้
ระดับที่ 1 (สีเขียว) การเตรียมความพร้อมในสภาวะปกติ

- ตรวจสอบอุปกรณ์สื่อสารให้ใช้ได้ดีเสมอ
- ปรับปรุงทะเบียนคนไทย/ที่อยู่ติดต่อให้ถูกต้องและทันสมัยที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยเฉพาะชื่อ/

หมายเลขโทรศัพท์ติดต่อของหัวหน้าคนงาน และแกนนำกลุ่มคนไทย

- แบ่งคนไทยออกเป็นเมืองหรือเขตต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกประสานงาน และรวมพลเมื่อจำเป็น โดยสร้างเครือข่ายกับแกนนำคนไทย
- ศึกษากรณีต้องอพยพคนไทย อาทิ จุดนัดพบ เส้นทางอพยพ
- ประสานและสร้างความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายโอบอ้อมที่เกี่ยวข้อง เช่น ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง

กระทรวงการต่างประเทศโอบอ้อม กระทรวงแรงงานโอบอ้อม เพื่อความสะดวกเมื่อมีการอพยพเกิดขึ้น

- สำรองอาหารและเวชภัณฑ์ ตลอดจนถึงจำเป็นขั้นพื้นฐาน เช่น ชุดเครื่องนอน ไฟฉาย เทียน
- จัดหาอุปกรณ์สื่อสารชนิดพิเศษ อาทิ Satellite Phone และวิทยุสื่อสาร (Walkie-Talkie) เพื่อใช้กรณีที่ไม่สามารถใช้โทรศัพท์มือถือได้ รวมทั้งอุปกรณ์เครื่องขยายเสียง โทรโข่ง ฯลฯ
- เตรียมเติมน้ำมันรถยนต์ทุกคันของสถานเอกอัครราชทูตฯ บริษัท ปตท.สผ. และของบริษัทการบินไทย ให้เต็มไว้ตลอด
- เตรียมน้ำมันสำหรับรถยนต์และน้ำมันเครื่องปั่นไฟให้พร้อม
- แลกเปลี่ยนข่าวสารกับประเทศที่สำคัญอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประสานงานด้านการข่าวกับสถานทูตประเทศสมาชิกอาเซียนในกรุงมัสกัตอย่างใกล้ชิด
- ให้ข้าราชการสถานเอกอัครราชทูตฯ และ เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นติดตามข่าวสารจากแหล่งข่าวต่าง ๆ
- สรุปข่าวสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์แล้วแจ้งคนไทยทุกคนทราบเป็นระยะๆ
- ประสานกับสถานพยาบาลเตรียมรับเหตุการณ์ฉุกเฉินในกรณีมีการบาดเจ็บ
- เตรียมเงินสดในมือไว้พร้อม และให้พอเพียงกับความจำเป็น/ฉุกเฉิน
- เดินทางไปเยี่ยมเยียนและพบปะคนไทย/แรงงานไทย โดยเฉพาะคนงานไทยตามแคมป์ต่างๆ และประชาสัมพันธ์แผนอพยพให้ชุมชนชาวไทยทราบ พร้อมทั้งประกาศหมายเลขโทรศัพท์ที่จำเป็นสำหรับประชาชนติดต่อได้

ระดับที่ 2 (สีเหลือง) การเตรียมความพร้อมเมื่อมีสิ่งบอเหตุ เช่นเกิดเหตุการณ์ไม่สงบหรือเกิดภัยพิบัติเป็นบางจุด

- ติดตามข่าวสารอย่างใกล้ชิด
- แจ้งประชาสัมพันธ์แผนอพยพให้ทั่วถึง และเตรียมการชักซ้อมกับเครือข่ายแกนนำคนไทย
- รับดำเนินการกระจายข่าวให้คนไทย/แรงงานไทยรับทราบอย่างทั่วถึง เดือนคนไทยไม่ให้เข้าไปบริเวณที่เกิดความไม่สงบหรือบริเวณที่เกิดภัยพิบัติ โดยให้คนไทยอยู่ในจุดที่ปลอดภัยที่สุดเท่าที่จะทำได้
- จัดการประชุมแกนนำคนไทย และมอบหมายเขตรับผิดชอบในการประสานงาน พร้อมขอให้คนไทยแสดงความประสงค์ในการอพยพ
- แจ้งคนไทยให้เตรียมเอกสารเดินทาง/ทรัพย์สิน/การทำวีซ่าประเทศที่อาจต้องเดินทางไปพักพิงให้พร้อม (ในกรณีคนงานไทย ต้องดำเนินการขอหนังสือเดินทางคืนจากฝ่ายนายจ้าง รวมถึงชักซ้อมขั้นตอนการยกเลิกวีซ่าทำงาน)
- ประสานบริษัทการบินไทยให้สำรองที่นั่งบางส่วน
- เตรียมการเช่ารถบัสขนาดใหญ่ในเมืองต่างๆ ที่คนไทยอาศัย สำหรับกรณีที่จะมีการอพยพทางบก
- เร่งสำรองอาหารและสิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็นขั้นพื้นฐาน อาทิ อาหารแห้ง น้ำดื่ม ยารักษาโรค เครื่องนอน ฯลฯ
- จัดเวรยามที่ สถานเอกอัครราชทูตฯ ทำเนียบเอกอัครราชทูตฯ และสถานที่ที่จำเป็น เพื่อติดตามสถานการณ์และรายงานให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเป็นระยะ

- ประสานกับตำรวจท้องที่ให้จัดส่งตำรวจอารักขาคนไทย หรือจัดส่งสายตรวจไปคอบ้านพักของข้าราชการสถานเอกอัครราชทูตฯ และเจ้าหน้าที่บริษัทการบินไทย และเจ้าหน้าที่ บริษัท ปตท.สม เป็นระยะ
- ชักซ้อมมาตรการรักษาความปลอดภัยของสำนักงาน

ระดับที่ 3 (สีส้ม) ความไม่สงบหรือภัยพิบัติขยายวงออกไป จนเกิดความรุนแรงและขาดแคลนอาหาร

- จัดตั้งศูนย์อำนวยความสะดวกอพยพ ณ ที่ทำการสถานเอกอัครราชทูตฯ
- ติดตามข่าวสารและประเมินสถานการณ์ และแจ้งความคืบหน้าให้เครือข่ายแกนนำคนไทย/แรงงานไทยทราบทุกระยะ

- เตรียมอพยพคนไทย/แรงงานไทยจากจุดต่าง ๆ มารวมกันในที่ปลอดภัย กล่าวคือคนไทยในกรุงมัสกัต ให้มาชุมนุมที่ทำการสถานเอกอัครราชทูตฯ และ/หรือ บ้านพักเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ

เมืองอื่นๆ ให้รวมตัวในโรงแรม และ/หรือ ที่พัก ที่สามารถติดต่อประสานงานได้ง่าย
ทั้งนี้ ในทุกจุดที่คนไทยพำนักรวมกัน สถานเอกอัครราชทูตฯ จะขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ทางการโอมานเพื่อรักษาความปลอดภัย

- ประสานบริษัทการบินไทยสำรองที่นั่งเครื่องบินให้เพียงพอคนไทย และอาจขอให้กระทรวงการต่างประเทศประสานกับสำนักงานการบินไทยสำนักงานใหญ่ให้เพิ่มเที่ยวบินเป็นกรณีพิเศษ เพื่อให้พอเพียงกับจำนวนคนไทยที่จะอพยพ

- แจ้งคนไทยให้ทราบหากประสงค์จะเดินทางกลับประเทศไทยสามารถเดินทางได้ทันที (โดยการอพยพในขั้นนี้ให้เป็นไปด้วยความสมัครใจ)

- เตรียมการประเมินค่าใช้จ่ายเงินอุดหนุนช่วยเหลือค่าบัตรโดยสารเครื่องบินสำหรับผู้ไม่มีทุนทรัพย์เพียงพอ
- ประสาน/หารือ/แลกเปลี่ยนข้อมูลต่างๆ กับกระทรวงฯ อย่างใกล้ชิด

ระดับที่ 4 (สีแดง) เหตุการณ์หรือภัยพิบัติรุนแรงถึงขั้นต้องอพยพคนไทยกลับประเทศ

4.1 กรณีคนไทยที่พำนักในกรุงมัสกัต

- แจ้งทางการโอมานให้คุ้มครองคนไทย/แรงงานไทยที่จะอพยพไปสนามบิน หรือทางเรือ
- เป้าหมายแรกให้ทุกคนเดินทางกลับโดยเครื่องบิน ซึ่งคนไทยที่พำนักในกรุงมัสกัตคงไม่เกิดปัญหา

หรืออุปสรรค

อย่างไรก็ตามวิธีการดังกล่าว หากไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากเหตุผลใดก็ตาม สถานเอกอัครราชทูตฯ จะหาวิธีการสำรอง ดังนี้

1. อพยพโดยเครื่องบินเหมาลำ หรือขอความร่วมมือรัฐบาลไทยจัดส่งเครื่องบินขนส่งทหาร C-130 มารับที่สนามบินทหารของโอมานในกรุงมัสกัต โดยกระทรวงฯ ประสานกับสถานเอกอัครราชทูตฯ ที่เกี่ยวข้องเพื่อขอ flight clearance

2. ในกรณีที่สนามบินทหารปิด สถานเอกอัครราชทูตฯ จะจัดรถบัสดรับผู้อพยพจากกรุงมัสกัต ไปยังจุดที่ใกล้ที่สุด คือ เมืองอาบูดาบี หรือ ดูไบ ของสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ เพื่อเตรียมอพยพต่อไปยังประเทศไทย

4.2 คนไทยในเขต Ibra

มีเป้าหมายสำรองได้แก่การให้อพยพโดยทางรถยนต์ผ่านพรมแดนไปยังประเทศซาอุดีอาระเบีย โดยสถานเอกอัครราชทูตฯ จะประสานกับสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงริยาด และสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองเจดดาห์ เพื่อเตรียมการรับผู้อพยพ และเตรียมเดินทางกลับไทยต่อไป หรือเดินทางมาสมทบกับคนไทยในกรุงมัสกัต เพื่อเดินทางกลับประเทศไทยโดยวิธีการในข้อ 1 หรือ 2

สำหรับเมืองอื่น ๆ จะให้อพยพเข้ากรุงมัสกัตก่อน ในขณะที่เหตุการณ์อยู่ในระดับ 3 เพราะป้องกันปัญหายานพาหนะขาดแคลนในช่วงวิกฤต

4.3 คนไทยในเมือง Khasab

- อพยพโดยเครื่องบินพาณิชย์ทั่วไป หรือจัดหาเครื่องบินเช่าเหมาลำ โดยขึ้นจากเมือง Khasab มาต่อที่กรุงมัสกัตเพื่อเดินทางกลับประเทศไทย

- ในกรณีที่การเดินทางโดยเครื่องบินพาณิชย์ไม่สามารถทำได้ สถานเอกอัครราชทูตฯ จะประสานขอความร่วมมือรัฐบาลไทยจัดส่งเครื่องบินเที่ยวพิเศษมารับที่สนามบินทหารของโอมานในเมือง Khasab และบินตรงกลับประเทศไทย โดยกระทรวงฯ ประสานกับ สอท.ที่เกี่ยวข้องเพื่อขอ flight clearance

- ในกรณีที่สนามบินทหารปิด หรือไม่สามารถจัดหาเครื่องบินพิเศษมารับได้ สถานเอกอัครราชทูตฯ จะประสานกับรัฐบาลโอมานจัดส่งเฮลิคอปเตอร์ หรือดำเนินการเช่ารถบัสดรับผู้อพยพจากเมือง Khasab ไปยังจุดที่ใกล้ที่สุด คือ เมืองอาบูดาบี หรือ ดูไบ ของสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ เพื่อเตรียมอพยพต่อไปยังประเทศไทย โดยสถานเอกอัครราชทูตฯ จักประสานกับสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงอาบูดาบี และสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองดูไบ เพื่อเตรียมการรับ-ส่งผู้อพยพในด้านต่างๆ เช่นการจัดการกระบวนการเข้าเมือง ที่พักอาศัย การรักษาพยาบาล การติดต่อสื่อสาร ตลอดจนการเดินทางกลับไทย

4.4 คนไทยในเมืองอื่นๆ

จะให้อพยพเข้ากรุงมัสกัตก่อน ในขณะที่เหตุการณ์อยู่ในระดับ 3 เพราะป้องกันปัญหายานพาหนะขาดแคลนในช่วงวิกฤต

หมายเหตุ

การจัดลำดับบุคคลที่ควรเดินทางอพยพก่อน-หลัง แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. เด็ก และสตรี (ซึ่งรวมถึงครอบครัวข้าราชการ สถานเอกอัครราชทูตฯ)
2. ผู้ที่ไม่มีความจำเป็นที่จะปฏิบัติงานในรัฐสุลต่านโอมานในช่วงนั้น รวมทั้งพนักงานบริษัท ปตท.สม. ที่ไม่มีหน้าที่จำเป็น
3. เจ้าหน้าที่บริษัท ปตท.สม.บางส่วน พนักงานบริษัทการบินไทย และข้าราชการสถานเอกอัครราชทูตฯ ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบจะเป็นกลุ่มสุดท้ายในการอพยพ

การดำเนินการอพยพให้ขึ้นกับโอกาสและความปลอดภัยเป็นหลักสำคัญ อาจไม่จำเป็นต้องอพยพตามแผนทุกขั้นตอน ทั้งนี้ให้ขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจเพื่อให้ทันเหตุการณ์

หากมีการอพยพคนไทยทั้งหมดออกจากรัฐสุลต่านโอมาน สถานเอกอัครราชทูตฯ อาจหาอาสาสมัครที่เป็นข้าราชการชาย 1 คน พร้อมกับลูกจ้างท้องถิ่น ให้ประจำอยู่สถานเอกอัครราชทูตฯ เพื่อระดมปัญหาที่อาจเกิดขึ้นหลังจากการอพยพเสร็จสิ้นแล้ว

อนึ่ง แผนอพยพนี้ เป็นแผนอพยพสำหรับคนไทย/แรงงานไทยเท่านั้น อย่างไรก็ตาม หากมีกรณีอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น คนชาติอื่นที่เกี่ยวข้องกับบุคคลสัญชาติไทย เช่น คู่สมรส หรือพนักงานท้องถิ่นชาวต่างชาติที่ทำงานในสถานเอกอัครราชทูต หรือบริษัทการบินไทย ปตท.สม. หรือข้าราชการสถานเอกอัครราชทูตอาเซียนอื่น ๆ อาจรวมอยู่กับผู้อพยพด้วย (สำหรับสถานเอกอัครราชทูตอาเซียนในกรุงมัสกัต อาจจำเป็นต้องจัดประชุมร่วมกันในการจัดแผนอพยพบุคคลสัญชาติอาเซียนทั้งหมดก็เป็นได้ ทั้งนี้จะต้องมีความเห็นสอดคล้องกันก่อน)

สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงมัสกัต

กุมภาพันธ์ 2555

แผนอพยพในกรณีเกิดเหตุการณ์ไม่สงบหรือภัยพิบัติ ในสาธารณรัฐเยเมน

ข้อมูลทั่วไป

1. สภาพทางการเมือง

สาธารณรัฐเยเมนปกครองด้วยระบบประชาธิปไตย นับเป็นประเทศที่มีระดับการพัฒนาเศรษฐกิจน้อยที่สุดและยากจนมากที่สุดในตะวันออกกลาง สาเหตุหลักมาจากปัญหาการเมืองภายในประเทศ และการก่อการร้ายของกลุ่มก่อการร้าย Al Qaeda แม้ว่าจะมีการรวมประเทศเยเมนเหนือและเยเมนใต้ ได้สำเร็จในปี ค.ศ. 1990 มีกระบวนการปฏิรูปการเมือง โดยนำระบบหลายพรรคมาใช้ และดำเนินงานตามแนวทางประชาธิปไตย เศรษฐกิจในสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพต่างๆ การพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวทางทุนนิยม และการส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติแล้วก็ตาม ทั้งนี้เชื่อกันว่ากลุ่มก่อการร้ายและกลุ่มชนเผ่าต่างๆ ได้ให้ที่พักพิงแก่เครือข่ายกลุ่ม Al Qaeda และ Taliban จนทำให้รัฐบาลเยเมนพยายามเร่งสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับสหรัฐฯ และโลกตะวันตก ทางด้านความมั่นคงและต่อต้านการก่อการร้าย นอกจากนี้ยังมีกลุ่มพวกหัวรุนแรงทางศาสนาบางกลุ่มคอยหาโอกาสต่อต้านรัฐบาล และมีกลุ่มกบฏชนกลุ่มน้อยนิกาย Zaidi นำโดยนาย Badr Eddin ซึ่งมีจุดยืนอยู่บนพื้นฐานการต่อต้านสหรัฐฯ และการคัดค้านสิ่งที่พวกเขาเรียกกันว่า เป็นระบบการปกครองที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายของผู้ว่า ซึ่งรัฐบาลได้พยายามแก้ปัญหาด้วยการเจรจาเพื่อให้กลุ่มตรงข้ามเหล่านี้วางอาวุธและหยุดการโจมตี นอกจากนี้ ในรอบปีที่ผ่านมามีกลุ่มต่อต้านรัฐบาลมีการชุมนุมประท้วงอย่างหนักจนเกิดการนองเลือด โดยเฉพาะในเมืองใหญ่ เช่น กรุงซานา เมืองท่า Aden เมือง Taiz และแม้ว่าในที่สุด ประธานาธิบดี Ali Abdullah Saleh ได้พยายามแก้ปัญหา โดยยินยอมลงนามแผนสละอำนาจและมอบอำนาจให้กับรองประธานาธิบดี เพื่อยุติวิกฤตการณ์การเมืองนองเลือดก็ตาม แต่สถานการณ์ในเยเมนยังนับว่าอยู่ในความเสี่ยง ขาดเสถียรภาพ

2. สภาพทางภูมิประเทศและภูมิอากาศ

ประเทศนี้มีภูมิประเทศเป็นที่ราบชายฝั่งทะเลแคบๆ อยู่ติดกับภูเขาและเทือกเขาสูงชัน และมีพื้นที่ เป็นที่ราบทะเลทรายทางที่ลาดชันในตอนกลาง สำหรับภูมิอากาศมีลักษณะส่วนใหญ่เป็นทะเลทราย อากาศร้อนและชื้นตามแนวชายฝั่งและตะวันตก มีสภาพอากาศกึ่งเขตร้อนกับทั่วโลก ในทางหุบเขาด้านตะวันตก ได้รับอิทธิพลจากมรสุมในแต่ละฤดู บริเวณทะเลทรายทางด้านตะวันออกของประเทศจะร้อนและแห้งอย่างรุนแรง แต่ถึงกระนั้น เพื่อความไม่ประมาท หากเกิดความไม่สงบขึ้นหรือเกิดภัยพิบัติในเยเมน สถานเอกอัครราชทูตฯ จึงได้เตรียมแผนอพยพคนไทยที่ทำนกอาศัยอยู่ในเยเมน ซึ่งปัจจุบันมีประมาณ 100 กว่าคน ไปสู่จุดทำนกอที่คาดว่าปลอดภัยในเบื้องต้นก่อน และหากเหตุการณ์รุนแรงจนไม่อาจควบคุมสถานการณ์ได้ก็อาจอพยพคนไทยกลับประเทศไทยในที่สุด

การประเมิน

1. สถานการณ์ทางการเมือง

จากการประชุมประท้วงรัฐบาลของประชาชนในประเทศต่างๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลาง และแอฟริกา อาทิ ตูนิเซีย อียิปต์ บาห์เรน ซีเรีย นับเป็นเสมือนการจุดประกายในประชาชนบางส่วนที่ต่อต้าน รัฐบาลออกมาชุมนุมประท้วงรัฐบาลในเมืองต่างๆ เช่น Sana'a Aden Taiz การชุมนุมประท้วงดังกล่าวนับว่า อยู่ในวงจำกัด คือมีการชุมนุมประท้วงเฉพาะจุดเท่านั้น แต่ในขณะที่บางพื้นที่ซึ่งอยู่ห่างไกลจากเมืองหลวง ยังมีเหตุการณ์ปกติ รัฐบาลยังคงควบคุมสถานการณ์อย่างเข้มงวด และเนื่องจากเยเมนเป็นประเทศที่มีความอ่อนไหวทางการเมือง ประชาชนบางส่วนยังรู้สึกแบ่งแยก (ฝ่ายเหนือกับฝ่ายใต้) จึงเป็นไปได้ที่ความรุนแรงอาจเกิดขึ้นได้โดยฉับพลัน ซึ่งเหตุการณ์ทางการเมืองเช่นนี้อาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของคนไทยได้

2. การเกิดภัยพิบัติ

จากสภาพทางภูมิประเทศและภูมิอากาศ อาจมีโอกาสเกิดภัยพิบัติจากพายุทะเลทราย พายุไซโคลน น้ำท่วมฉับพลันจากการเกิดฝนตกหนัก บริเวณที่อาจจะเกิดภัยพิบัติ น่าจะเป็นพื้นที่และเมืองอยู่เลียบชายฝั่ง และในเขตทะเลทราย

คนไทยในสาธารณรัฐเยเมน

ปัจจุบันคนไทยในเยเมนมีประมาณ 100 กว่าคน อาศัยอยู่ที่

เมือง Tarim (เขต Hadramawt) ได้แก่ นักศึกษาวิทยาลัย Dar Al-Mostafa จำนวน 100

กว่าคน

เมือง Al Mukalla ประมาณ 16 คน ได้แก่ นักเรียนไทย

หนึ่ง จนถึงเดือนมกราคม 2555 สถิตินักเรียนไทยที่กำลังศึกษาในเยเมน จำนวน 100 กว่าคน

โดยศึกษาในสถานศึกษาต่างๆ ในเยเมน ได้แก่ คือ ร.ร. เมืองซาบิตา ร.ร.ดาร์ฮิบติราจ เมืองไซฮุน ร.ร.มัสยิดอัล-ฟัตตะห์ เมืองไซฮุน มหาวิทยาลัยอัล-อะห์กอฟ เมือง Al Mukalla ร.ร.รีบาตรตะรึม ร.ร.ดาร์ฮิบติราจ ร.ร.ดาร์ฮิบติราจ (สำหรับนักเรียนหญิง)

ศูนย์ปฏิบัติการเตรียมการอพยพ

ในกรณีที่ต้องเตรียมการอพยพ สถานเอกอัครราชทูตฯ จะจัดส่งข้าราชการสถานเอกอัครราชทูตฯ ณ กรุงมัสกัต เดินทางเข้าไปจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการและเป็นผู้ควบคุมการปฏิบัติการ

หมายเลขโทรศัพท์และโทรสารที่จำเป็นต้องติดต่อและประสานงาน

- สถานเอกอัครราชทูตฯ โทรศัพท์ (968) 24602684 - 5

โทรสาร (968) 24605714

- ทำเนียบเอกอัครราชทูตฯ โทรศัพท (968) 24694314
โทรสาร (968) 24694312
โทรศัพท์มือถือ (968) 99344625
- บ้านพักอัครราชทูตที่ปรึกษา โทรศัพท (968) 94029460
- เจ้าหน้าที่สถานเอกอัครราชทูตฯ - น.ส.กมลรัตน์ สอนแก้ว โทรศัพท์มือถือ (968) 98232902
นางทิพวรรณ คำศรี โทรศัพท์มือถือ (968) 976-56840
นายมนัสวีร์ ตัญญาไพบูลย์ โทรศัพท์มือถือ (968) 97031988
- ลูกจ้างท้องถิ่น น.ส.ปณิดา โสเน้า (968) 97223130

แผนปฏิบัติการ

สอท. เตรียมขั้นตอนแผนการอพยพเพื่อรองรับสถานการณ์ในระดับความรุนแรง ดังนี้
ระดับที่ 1 (สีเขียว) การเตรียมความพร้อมในสภาวะปกติ

- ตรวจสอบอุปกรณ์สื่อสารให้ใช้ได้ดีเสมอ
- ปรับปรุงทะเบียนคนไทย/ที่อยู่ติดต่อให้ถูกต้องและทันสมัยที่สุดเท่าที่จะทำได้
- แบ่งคนไทยออกเป็นเมืองหรือเขตต่าง ๆ เพื่อง่ายต่อการประสานงาน และรวมพลเมื่อจำเป็น

โดยสร้างเครือข่ายกับแกนนำคนไทยในแต่ละเมือง

- ศึกษากรณีต้องอพยพคนไทย อาทิ จุดนัดพบ เส้นทางอพยพ
- ประสานและสร้างความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายเยเมนที่เกี่ยวข้อง เช่น ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง

กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงแรงงาน เพื่อความสะดวกเมื่อมีการอพยพเกิดขึ้น

- ติดต่อสร้างความคุ้นเคยกับบริษัทนายจ้างที่คนไทยทำงานด้วย และกำชับให้คนไทย/บริษัทนายจ้าง

ดูแลหนังสือเดินทางและเตรียมบัตรโดยสารเครื่องบินของคนไทยให้พร้อม

- ประสานกับคนไทย/บริษัทนายจ้างให้เตรียมสำรองอาหารและเวชภัณฑ์ ตลอดจนสิ่งจำเป็นพื้นฐาน

เช่น เครื่องนอน ไฟฉาย เทียน

- ศึกษาสถานที่ที่สามารถใช้รวบรวมคนไทยในเมืองต่างๆ อย่างปลอดภัย รวมทั้งบริษัทเช่า/บริษัท

นายจ้าง เพื่อเตรียมพาหนะขนย้ายคนไทย

- ศึกษาและคอยปรับข้อมูลเส้นทางและเที่ยวบินเข้าและออกจากท่าอากาศยานต่างๆ ในเยเมน

และหมายเลขโทรศัพท์ติดต่อกรณีฉุกเฉินให้ทันสมัยอยู่เสมอ (ไม่มีบริการของการบินไทยในเยเมน)

- คอยตรวจสอบข่าวคราวความเคลื่อนไหวของสถานการณ์ต่างๆ จากสถานเอกอัครราชทูตเยเมนประจำ

กรุงมัสกัต และสถานกงสุลกิตติมศักดิ์ไทยประจำเยเมนเป็นระยะๆ

- แลกเปลี่ยนข่าวสารกับประเทศที่สำคัญอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประสานงานด้านการข่าวกับประเทศ

อาเซียนด้วยกันอย่างใกล้ชิด

- ให้ข้าราชการและ เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นติดตามข่าวสารจากแหล่งข่าวต่าง ๆ
- สรุปข่าวสารที่จำเป็นแจ้งแก่คนไทยทุกคนให้ทราบเป็นระยะ
- เตรียมการประสานกับสถานพยาบาลในพื้นที่เพื่อเตรียมรับมือกับเหตุการณ์ฉุกเฉินในกรณีมีการบาดเจ็บ
- เตรียมเงินสดในมือไว้พร้อม และให้พอเพียงกับความจำเป็น/ฉุกเฉิน
- ประชาสัมพันธ์แผนอพยพให้ชุมชนชาวไทยในเยเมนตามเมืองต่างๆ ทราบ พร้อมประกาศหมายเลข

โทรศัพท์ที่จำเป็นสำหรับประชาชนติดต่อได้

ระดับที่ 2 (สีเหลือง) การเตรียมความพร้อมเมื่อมีสิ่งบอเหตุ เช่นเกิดเหตุการณ์ไม่สงบหรือภัยพิบัติเป็นบางจุด

- ติดตามข่าวสารอย่างใกล้ชิด
- แจ้งประชาสัมพันธ์แผนอพยพให้ทั่วถึง และเตรียมการชักซ้อมกับเครือข่ายแกนนำคนไทย
- รับดำเนินการกระจายข่าวให้คนไทยรับทราบอย่างทั่วถึง เตือนคนไทยไม่ให้เข้าไปบริเวณที่เกิดความไม่สงบ โดยให้คนไทยอยู่ในจุดที่ปลอดภัยที่สุดเท่าที่จะทำได้
- แจ้งคนไทย/บริษัทนายจ้างให้เตรียมเอกสารเดินทาง/ทรัพย์สิน/การทำวีซ่าประเทศที่อาจต้องเดินทางไปพักพิงให้พร้อม (ในกรณีคนงานไทย ต้องดำเนินการขออนุญาตเดินทางคืนจากฝ่ายนายจ้าง รวมถึงชักซ้อมขั้นตอนการยกเลิกวีซ่าทำงาน)
- ประสานสายการบินต่างๆ ให้สำรองที่นั่งบางส่วน
- ประสานกับตำรวจท้องที่ให้จัดส่งตำรวจรักษาคนไทย

ระดับที่ 3 (สีแดง) ความไม่สงบหรือภัยพิบัติขยายวงออกไป จนเกิดความรุนแรงและขาดแคลนอาหาร

- ติดตามข่าวสารและประเมินสถานการณ์ และแจ้งความคืบหน้าให้เครือข่ายแกนนำคนไทยทราบ
- ทุกระยะ**
- เตรียมอพยพคนไทยจากจุดต่าง ๆ มารวมกันในที่ปลอดภัย กล่าวคือ
 - เมืองหลวงกรุงซานา ให้รวมกันที่บริเวณบ้านพักของแกนนำคนไทย หรือในบริเวณมหาวิทยาลัย
 - เมือง Tarim ให้รวมกันที่ในบริเวณวิทยาลัย
 - เมือง Mukalla รวมตัวกันที่ท่าเรือของเมืองดังกล่าว
 - ประสานสายการบินการบินสำรองที่นั่งเครื่องบินให้เพียงพอสำหรับคนไทย
 - แจ้งคนไทยให้ทราบว่าหากประสงค์ต้องการเดินทางกลับประเทศไทยสามารถเดินทางได้ทันที (โดยการอพยพในขั้นนี้ให้เป็นไปด้วยความสมัครใจ) โดยหากคนงานไทยยังทำงานไม่ครบกำหนดสัญญาจ้างงาน เจ้าหน้าที่สถานเอกอัครราชทูตฯ จะช่วยเจรจาให้คนงานบรรลุความตกลงกับบริษัทนายจ้างเกี่ยวกับเงื่อนไขต่างๆ รวมถึงสะสมปัญหาต่างๆ ให้หมดไป เพื่อให้คนงานไทยสามารถเดินทางออกจากเยเมนได้
 - ประสานหารือ/แลกเปลี่ยนข้อมูลต่างๆ กับกระทรวงฯ อย่างใกล้ชิด

ระดับที่ 4 (สีแดง) เหตุการณ์หรือภัยพิบัติรุนแรงถึงขั้นต้องอพยพคนไทยกลับประเทศ

- ตั้งศูนย์อพยพคนไทย ณ บริเวณเมืองที่เกิดปัญหา
- แจ้งทางการ Yemen ให้คุ้มครองคนไทยที่จะอพยพไปสนามบิน หรือทางเรือ หรือทางรถยนต์
- ประสานกับบริษัทนายจ้างให้เข้าใจถึงความจำเป็นที่คนงานต้องอพยพโดยด่วน
- เป้าหมายแรกให้ทุกคนเดินทางกลับโดยเครื่องบิน หากมีคนไทยที่พำนักในกรุงซานา หรือนิคมใกล้เมือง

Mukalla และ Aden คงไม่เกิดปัญหาหรืออุปสรรค เนื่องจากมีสนามบินนานาชาติในเมืองนั้น ๆ อยู่แล้ว ส่วนคนเมือง Tarim เดินทางมาขึ้นเครื่องที่สนามบิน Seiyun (ใช้เวลาเดินทางจาก Tarim โดยรถยนต์ประมาณ 40 นาที) หรือเดินทางโดยรถบัสไปยังเมืองซาลาลาห์ โอมาน (ใช้เวลาเดินทางโดยรถยนต์ประมาณ 12 ชั่วโมง)

อย่างไรก็ตามวิธีการดังกล่าว หากไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากเหตุผลใดก็ตาม สถานเอกอัครราชทูตฯ จะหาวิธีการสำรอง ดังนี้

1. อพยพโดยเครื่องบินเหมาลำ หรือขอความร่วมมือรัฐบาลไทยจัดส่งเครื่องบินขนส่งทหาร C-130 มารับที่สนามบินทหารในกรุงซานา หรือสนามบินเมือง Mukalla และ Aden โดยกระทรวงฯ ประสานกับสถานเอกอัครราชทูตฯ ที่เกี่ยวข้องเพื่อขอ flight clearance สำหรับกรณีก่อนหน้านักเรียนไทยที่เมือง Tarim จะให้รวมตัวเดินทางไปเมือง Seiyun และสถานเอกอัครราชทูตฯ ประสานกับการบินไทยจัดเครื่องบินเช่าเหมาลำไปยังเมืองดูไบ เพื่อต่อเครื่องกลับประเทศไทย

2. ในกรณีที่สนามบินปิดหรือไม่สามารถใช้ได้ สถานเอกอัครราชทูตฯ จะจัดรถบัสรับผู้อพยพจากจุดต่างๆ โดยประสานกับแกนนำหรือเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น หรือสถานเอกอัครราชทูตฯ อาจจัดหาเอง ไปยังประเทศที่ใกล้ที่สุดคือซาอุดีอาระเบียหรือโอมาน เพื่อเตรียมอพยพต่อไปยังประเทศไทย โดยสถานเอกอัครราชทูตฯ ณ กรุงมัสกัตจะเตรียมการรับผู้อพยพ และ/หรือจะประสานกับสถานเอกอัครราชทูตฯ ณ กรุงริยาด และ/หรือสถานกงสุลใหญ่ ณ นครเจดดาห์ เพื่อเตรียมการรับผู้อพยพเช่นกัน และเตรียมเดินทางกลับไทยต่อไป

สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงมัสกัต

กุมภาพันธ์ 2555